

Blåfjella-
Skjækerfjella-Lierne
nasjonalparkstyre

Låarte-Skæhkeren
-Lijre nasjonal-
paarhkeståvroe

Saksframlegg

Arkivsaksnummer: 2024/2295-0

Saksbehandler: Hege Sæther Moen

Dato: 16.04.2024

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Blåfjella-Skjækerfjella-Lierne nasjonalparkstyre	18/2024	30.04.2024

Blåfjella - Skjækerfjella - Lierne nasjonalparkstyre / Låarte-Skæhkeren-Lijre nasjonalpaarhkeståvroe - Retningslinjer for flerårige motorferdselsdispensasjoner

Saksprotokoll fra møte 30.04.2024 i Blåfjella-Skjækerfjella-Lierne nasjonalparkstyre

Behandling

Vedtak

Nasjonalparkstyret tar innstillingen til følge.

Innstilling fra forvalter

Blåfjella-Skjækerfjella-Lierne nasjonalparkstyre / Låarte-Skæhkeren-Lijre nasjonalpaarhkeståvroe gir forvalterne myndighet til å gi flerårige motorferdselsdispensasjoner slik:

I Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark kan det gis flerårige dispensasjoner i tråd med retningslinjer for motorferdsel i forvaltningsplanen, uavhengig av soneinndeling, knyttet til avklarte og regelmessige behov.

I Lierne nasjonalpark kan det åpnes for flerårige dispensasjoner for motorferdsel i tråd med retningslinjer i forvaltningsplanen når behovet er knyttet til avklarte og regelmessige behov. Dette gjelder også privat bruk av setre og hytter som ikke har driftsplan som grunnlag for behovsbeskrivelse, men en søknad som dokumenterer behovet.

Hensikten med å åpne for å gi flerårige dispensasjoner er å frigjøre nasjonalparkforvalternes tid til andre forvaltningsoppgaver.

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saken

- Vedtekter for nasjonalpark-/verneområdestyrer oppnevnt i medhold av naturmangfoldloven § 62, datert 19.01.2024.
- Forvaltningsplan for Blåfjella-Skjækerfjella / Låarte-Skæhkere nasjonalpark av 2007
- Forvaltningsplan for Lierne / Lijre nasjonalpark av 2009

Dokumentene er å finne på www.nasjonalparkstyre.no/Blafjella/

Saksopplysninger

Ved nasjonalparksstyrets behandling av NP sak 6/2024 *delegering av myndighet til nasjonalparkforvaltere og arbeidsutvalg* i møte den 06.03.2024, ble det foreslått at forvalterne skulle lage en sak med forslag til retningslinjer for å kunne gi flerårige dispensasjoner for motorferdsel.

Forvaltningsplanene for Blåfjella-Skjækerfjella og Lierne nasjonalparker er laget i henholdsvis 2007 og 2009. På denne tiden var det vanlig å differensiere verneområdene i ulike soner (vernesoner og brukssoner) med egne retningslinjer for ulike tiltak.

I Blåfjella-Skjækerfjella og Lierne nasjonalparker ble det i vernesonene åpnet for å gi ettårige motorferdseldispensasjoner, mens det i brukssonene ble åpnet for å gi flerårige motorferdseldispensasjoner.

I Lierne nasjonalpark ble det ikke innført soneforvaltning, men flerårige dispensasjoner ble gitt etter godkjente driftsplaner som viste behovet for motorferdsel.

Forvaltningen av områdene har over tid gått seg til, og en ser at de fleste dispensasjoner er knyttet til regelmessige årlige motorferdsel behov. Dispensasjonene gis i hovedsak for transport av bagasje og utstyr til private hytter og setre med snøscooter.

Det er påbegynt et arbeid med revidering av forvaltningsplanene for verneområdene Blåfjella -Skjækerfjella -Lierne nasjonalparkstyre har forvaltningsansvar for. Forvaltningsplanarbeidet vil ta noe tid, både på grunn av arbeidsmengden ved slike oppgaver og prosessene som skal følges ved slikt planarbeid.

Nyere forvaltningsplaner har normalt ikke lenger sonekart for å differensiere forvaltningen av verneområdene. Etter innføring av Lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) i 2009, sikres forsvarlig saksbehandling og myndighetsutøvelse i større grad gjennom bruk av §§ 8-12 ved vurderinger og myndighetsutøvelse.

For å frigjøre nasjonalparkforvalternes tid til andre viktige forvaltningsrelaterte oppgaver, herunder revidering av forvaltningsplaner, er det ønskelig å lage retningslinjer / gi myndighet til forvalterne for å kunne gi flerårig motorferdseldispensasjon også i vernesonene, da dette vil være en endring i nyere forvaltningsplaner i saker med regelmessige behov og av kurant karakter. Hensynet til sårbare arter, tider og områder tas da inn i vurderingene av saken og videreføres i vilkår i de flerårige dispensasjoner.

Hjemmelsgrunnlag

Delegering

Blåfjella-Skjækerfjella-Lierne nasjonalparkstyre / Låarte-Skæhkere-Lijre nasjonalpaarhkeståvroer er gitt myndighet til å forvalte Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark, Lierne nasjonalpark, Skjækra landskapsvernområde og flere mindre naturreservat.

Nasjonalparkstyret har videre i møte den 06.03.2024 NP sak 6/2024 delegert denne myndigheten videre til sine nasjonalparkforvaltere og sitt arbeidsutvalg i tråd med vedtektenes punkt 6.3 og 6.9.

For forvalterne innebærer denne delegasjonen i denne sammenheng følgende:

1. *Behandle søknader om ferdsel og om motorferdsel etter verneforskriftenes spesifiserte dispensasjonsbestemmelser.*
2. *Behandle søknader etter verneforskriftenes øvrige spesifiserte dispensasjonsbestemmelser og etter naturmangfoldloven § 48:*
 - a) *når vedtaket innebærer fornying av tidligere dispensasjon som er gitt av nasjonalpark-/verneområdestyret eller arbeidsutvalget dersom forutsetningene for tillatelsen er tilnærmet uendret,*
 - b) *når det foreligger en etablert forvaltningspraksis fra saker behandlet av nasjonalpark-/verneområdestyret eller arbeidsutvalget i tilsvarende saker*
 - c) *og når forvaltningsplan gir entydige føringer for utfallet av søknadsbehandlingen.*

Punkt 2. c) over legger begrensninger på at at nasjonalparkforvalterne kan gi flerårige dispensasjoner for motorferdsel i en del saker, når de gamle forvaltningsplanen ikke åpner for dette.

Verneformål – forskrift - forvaltningsplan

Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark

Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark har til formål å ta vare på et stort, sammenhengende naturområde, som i det vesentlige er urørt av større tekniske inngrep. Biologisk mangfold skal sikres med et naturlig og variert plante- og dyreliv. De lavereliggende dalførene Tverrådalen, Skjækerdalen, Seisjødalen, Gaundalen, Holden (Snåsa) og Gjevsjøen utgjør særlig viktige landskapselementer og naturtyper i nasjonalparken. Kulturminner skal ivaretas.

Allmennheten skal gis anledning til naturopplevelse gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging. Ivaretagelse av naturgrunnlaget innenfor nasjonalparken er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift.

Fra forvaltningsplanen framgår følgende om soneinndeling (kap 3.5):

Soneinndeling innenfor et verneområde kan det være behov for en inndeling i forvaltningssoner med ulik målsetting for bruk, skjøtsel og tilrettelegging. Soneinndelinga bygger på miljøtilstanden slik den er, og slik forvaltningsmyndighetene ønsker den for framtida. Det er viktig å påpeke at soneinndelinga ikke er ment som noen gradering av verneverdiene, men blir gjort for å avveie de ulike brukerinteressene

Det er utarbeidet nasjonale retningslinjer for sonekategorier som kan være aktuelle å bruke: vernesone, brukssone og sone med spesiell tilrettelegging og tiltak.

I /Låarte-Skæhkere nasjonalpark drives sørsamisk reindrift og de er brukere av hele området uavhengig av sonekategori.

3.5.1. Vernesone

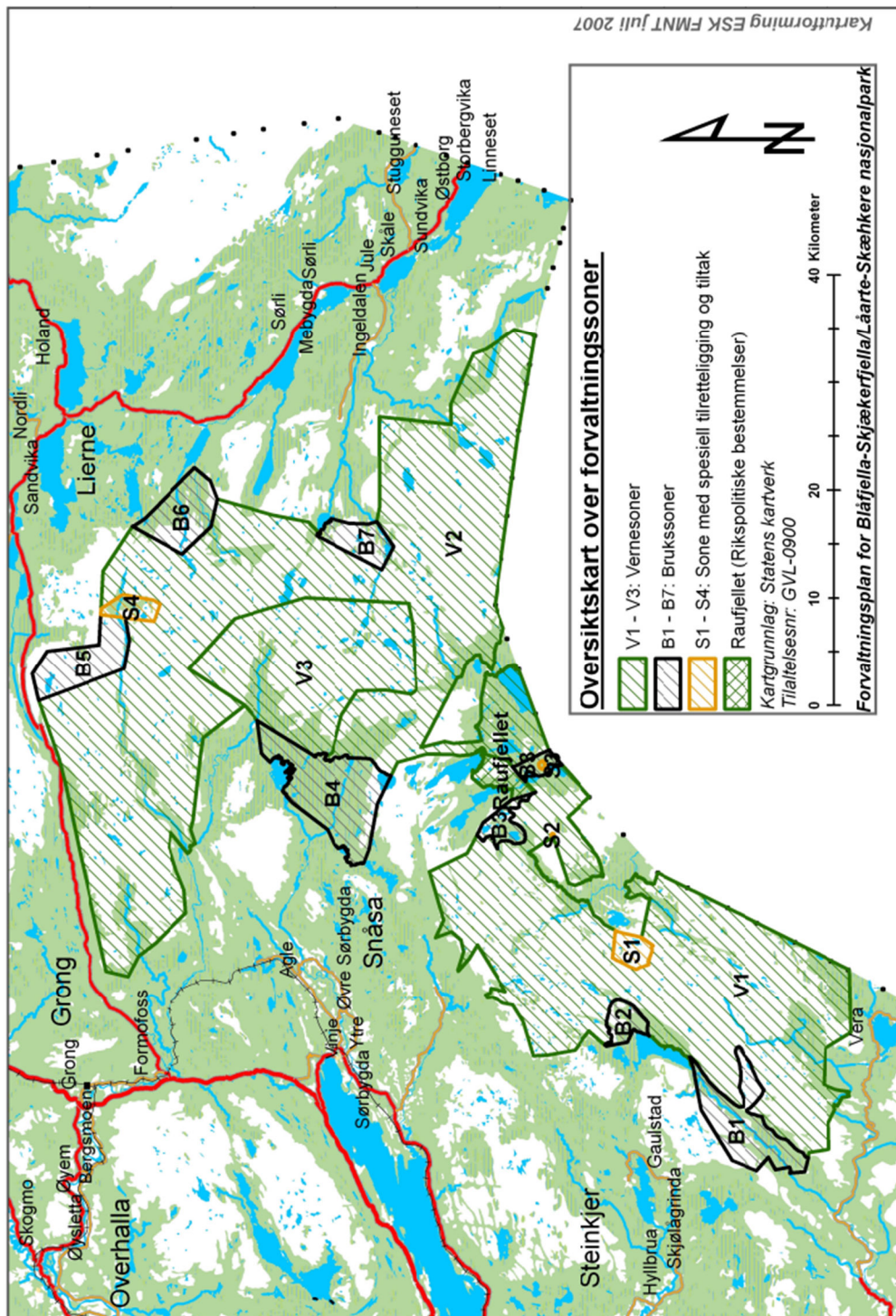
Vernesonen er som oftest et villmarksprega område der naturvern hensyn skal være overordnet andre interesser. Områder med urørt natur der naturens egne prosesser skal gå mest mulig upåvirket hører hjemme i denne sonen, og i utgangspunktet bør denne sonen gjelde større arealer. Det skal være en svært streng praksis i forhold til nye tiltak.

3.5.2. Brukssone

I brukssonene kan forsiktige tiltak og inngrep for friluftsliv og/eller tradisjonell bruk tillates. Sonekategorien kan bli benyttet både for mindre og større arealer, og man bør legge inn forutsetninger og føringer i beskrivelsen av forvaltningspraksis. I forvaltningsplansammenheng vil en konkretisering og avgrensning av brukssonene være svært viktig, slik at man får en mest mulig forutsigbar praksis for brukere og forvaltningsmyndighet.

3.5.3. Sone med spesiell tilrettelegging og tiltak Denne sonen gjelder områder hvor man kan legge forholdene spesielt til rette for ferdsel og åpne for spesielle tiltak. Områder hvor det fra før er gjort store tekniske inngrep hører med i denne sonen. Oftest er det mindre områder av helt spesiell interesse for tilrettelegging og tiltak.

Forvaltningsplanen har følgende soneinndeling:

Retningslinjene for motorferdsel omtales i forvaltningsplanen kap 5.2, der punkt h) viser hvordan soneringen er hensyntatt ved at det i vernesoner gis ettårige dispensasjoner og brukssoner gis flerårige dispensasjoner.

Lierne nasjonalpark

Lierne nasjonalpark har til formål å sikre et sammenhengende fjellområde med dets naturlige plante- og dyreliv. Sammen med tilgrensende verneområder på svensk side, utgjør Lierne nasjonalpark et betydelig areal hvor tekniske inngrep er svært beskjedne. Sentrale partier har en rik høyfjellsfauna, mens høystaudebjørkeskog og vierkjerr gir rike biotoper i

overgangen mellom fjell og lavereliggende områder. Her finnes også flere verdifulle våtmarksområder. Kvartærgeologisk er landskapet i Lierne nasjonalpark spesielt for regionen, med tykke moreneavsetninger og mange ulike løsmasseformer, herunder rogenmorener. Kulturminner skal ivaretas.

Ivaretagelse av naturgrunnet innenfor nasjonalparken er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift.

Forvaltningsplanen har ingen soneinndeling. Det framgår av retningslinjer for motorferdsel kap 5 at det kan åpnes for dispensasjoner for inntil 4 år når det foreligger driftsplan. En driftsplan synliggjør årlig behov knyttet til landbruk og utleievirksomhet.

Det framgår ellers av forvaltningsplanene at det er et mål å forvalte verneområdene så langt det er mulig likt. Fra arbeidet med besøksstrategi for verneområdene nasjonalparkstyret forvalter er områdene beskrevet med Lierne som den mest uberørte, Blåfjella-Skjækerfjella som noe mer brukt og Skjækra som et ennå mere brukt område, som også skal kunne tilrettelegges og brukes noe mer enn nasjonalparkene.

Vurdering

Delegasjon til forvalterne slik det er gjort i sak 6/2024 reduserer saksmengde som nasjonalparkstyret må behandle vesentlig, da det årlig behandles omkring 50 – 70 motorferdselsaker. En del av motorferdselsakene gis kun ettårig, enten fordi det ikke foreligger driftsplan (Lierne nasjonalpark) eller fordi hytta eller setra som det skal kjøres til ligger i en vernesone (Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark).

Saker som gjentas årlig, er regelmessige og knyttet til områder og behov som er kurante å imøtekomme, bør gis flerårige dispensasjoner, både for å spare forvaltningens ressurser og brukernes behov for å gjenta sine søknader.

I nyere forvaltningsplaner og andre verneområder er det nå vanligere å gi flerårige dispensasjoner, og det vurderes derfor riktig å innføre dette også i verneområdene Blåfjella-Skjækerfjella-Lierne nasjonalparkstyre forvalter, for bedre å kunne utnytte forvalternes arbeidstid til andre viktige forvaltningsoppgaver.